

FORRAI JUDIT

Modern kori népvándorlás – prostitúciós migráció az elmúlt 100 évben

A szerző – miután vázolja a prostitúció okait és érinti történelmét is – részletesen taglalja a 19. századi leánykereskedelmet, majd a 20. századi „rabszolgaságot” és emberkereskedelmet”. Kitér a mai idők prostitúciós migrációjára és felmutatja az összefüggést a szexipar és az utazás, valamint a globalizáció között. Vázolja a prostitúció migráció leggyakoribb útvonalait. Mondanivalóját statisztikai adatokkal támasztja alá. Rátér a kapcsolatos egészségügyi problémákra, végül reményt keltően említi a szervezeteket és intézkedéseket, amelyek az áldozatok védelmében létrejöttek.

A PROSTITÚCIÓRÓL ÁLTALÁBAN

A prostitúció megjelenése valószínűleg alapvető biológiai tényezőkhez köthető, azonban mára szinte teljesen elszakadt a korai evolúciós tényezőktől, és a megszaladási jelenségek (Csányi 2010: 15-16) következtében inkább sajátos gazdasági jelenségnek tekinthető, különösen az ipari forradalmat követően. A prostitúció virágzását több különböző tényező együttes jelenléte indukálja. A prostituáltak szempontjából a tevékenység elsősorban pénzkereseti forrás, amely mögött a szegénység, a nem megfelelő és a közösségektől elvárt szexuális szocializáció, az értékpreferenciák megváltozása keresendő. A kliensek aktivitásának oka elsősorban az örömszerzés, a biológiai stressz-oldás, az erő, a hatalom kipróbálása, az elmagányosodás és a kommunikációképtelenség. A folyamat azonban biológiai mechanizmusokon alapul, melyeket a társadalmi környezet megváltozása következtében a korábbi korlátozó tényezők megszűnte segít elő.

A prostitúció nem új típusú társadalmi jelenség, szerkezete, mennyisége, a társadalomban előforduló jelenléte és súlya az utóbbi száz-százötven évben alaposan megváltozott több ezer éves struktúrájához képest. A 19. század végén a prostitúció új szerkezeti formában, nagyipari méreteket öltve tömegessé vált, populációs szintre lépett, amihez hozzájárult a metropoliszok ugrásszerű fejlődése, a vendéglátó-, szórakoztató- és szexipar együttes fejlődése. A prostitúció, mint intézmény hasonló nagyipari jelleget kezdett öltetni, szervezése, működése, rétegeződése a kor kihívásainak és szerkezetének megfelelően alakult.

A jelenség mechanizmusát tekintve arra gondolhatunk, hogy míg az örömszerzésre irányuló biológiai preferencia nem változott, addig a korlátozó tényezők befolyása csökkent. Célzott kutatások hiányában csak feltételezhető, hogy a korlátozó tényezők befolyása csökkent. Célzott kutatások hiányában csak feltételezhető, hogy a csoport-, illetve a családi struktúrák lazulása mind ebben fontos szerepet játszott. Alapvető okként talán a városiasodás jelölhető meg, amely a technikai-kulturális evolúció egyik legnagyobb hatású környezeti szelekciós tényezőjévé vált. A város számos mechanizmuson keresztül csökkenti a család összetartó erejét és növeli az embertömeget, csökken a közvetlen társadalmi ellenőrzés lehetősége. A városi társadalomban megnő a magányos emberek száma, (cselédek tömeges áramlása a városokba, az építőiparba a férfi munkaerő vidékről való beáramlása), ami megteremti a laza, következmény nélküli párkapcsolatok, illetve a prosti-

túció alapját. Ehhez hozzájárul a nők és férfiak reprodukciós időszakának megnyúlása, számos társadalomban kitolódik a családalapítás időszaka, ráadásul mindez erősen csökkenő reprodukciós rátával párosul. A változások összessége azt eredményezi, hogy az ember könnyebben képes kielégíteni örömszerzésre irányuló vágyát, hiszen a korábbi korlátok nagy része megszűnt.

A vizsgált időszak a kiindulópontja annak, hogy a jelenségek tömegessé válnak, a nők nagy része belekényszerül, vagy erőszakkal belekényszerítik ebbe a helyzetbe, amelynek funkciója már teljesen elszakadt a több tízezer évvel ezelőtti szereptől. További fontos gazdasági-kulturális változás lehetett, hogy míg korábban a nő a szolgáltatásainak megfelelő ellenértéket kapott, amelyet a saját maga fenntartására fordított, addig a 19. században már a prostituáltak maguk is áruvá váltak, illetve olyan „eszközzé”, amely „termelni” képes. Sorsukat éppen ez a termelőeszközzé válás pecsételte meg, hiszen úgy kell üzemelniük, mint egy gyárnak, ahol ők gépek helyett a testükkel dolgoznak („szexipar”). Egy gyártól pedig tulajdonosaik egyre fokozottabb termelést várnak!

A 19. század második felében Budapest metropolissá fejlődött. A külföldi tőke szabad beáramlásának következtében, a közlekedés és a bankrendszer nagyarányú fejlődése és az iparosodás hatására olyan mértékű urbanizáció alakul ki, amely az európai városok fejlődése szempontjából Budapestet az első helyre sorolja. A nagyvárosi struktúra fejlődésében döntő szerepe volt az ipari munkásság kialakulásának (Bácskai, 1988). A vidéki elszegényedett férfi munkaerőre szívóhatást gyakorolt az industrializáció. A férfiakat követő vidéki lányok is új megélhetési lehetőséget kerestek a fővárosban. A nőket foglalkoztató munkaerő-kínálat azonban jóval szűkebbnek bizonyult, mint a kereslet. Ezért nagy részük cselédként szegődött el az újonnan kialakult középosztály háztartásaiban. A számadatokból kitűnik, hogy a városi cselédség közel 50%-át Budapest foglalkoztatta (Gyáni, 23.)

A tőkés polgárság és az új középosztály növekedése és vagyoni megerősödése fellendítette a szolgáltatási tevékenységeket. A városi polgár új morális és szexuális szokásaihoz elengedhetetlenül hozzátartozott a bordélyok, illetve a prostituáltak látogatása.

Budapest speciális helyet foglalt el a prostitúció nagyiparivá válása terén. Gyökere a szabadságharc leverésének idejére tevődik. A szexipar fellendítése az akkori kormányzat politikai döntése volt. Célja a rebellió meggátolása, vagyis a társadalmi erők fékezése és a feszültség csökkentése, illetve levezetése volt e speciális módszerrel.

A „NAGYIPARI” LEÁNYKERESKEDELEM A 19. SZÁZADBAN

A lányokkal való kereskedelem bordélyokon belül és az országon kívül az egyik legvirágzóbb iparágá fejlődött a 19. században. A kereskedelem mindig arrafelé irányul, ahol a kereslet nagy. Más területekről, idegen országokból hozott leányok a változatosságot fokozzák minden helyi szexiparban. Az európai leánykereskedelem egyik központja Budapest lett. A leánykereskedést rendszerint többen összejátszva űzik. A nemzetközi leánykereskedelmet nagytőkével dolgozó és szerteágazó, jó összeköttetésekkel rendelkező társaságok folytatják. Ügynökök és más kerítők segédkeznek e munkában. A kerítők többnyire előregedett prostituáltak, elszegényedett asszonyok, nyomorban maradt özvegyek, elhagyott maîtresse-ek, stb. (Kemény 1903, 78-81) A kereskedők és ügynökök ismerik a kétes-hírű házakat, ahova a leányokat szállítják, s olykor maguk is menedéket találnak. A leánykereskedés forgalmát élénkíti az, hogy a bordélyokban dolgozókat állandóan frissítik, így sosem válnak unalmassá, mindig új arcok és testek várják a titkos látogatókat. A kerítők gyakran különféle szerepekben álcázzák magukat: mint utazó vagy szállótulajdonos mutatkoznak be, különösen kabarékban, női zene- és tánckar környékén, ahonnan a friss árut remélik.

A masszírozónők, szülésznők és a szobaasszonyok szerepe is igen jelentős: tetszetős és vonzó, fényes jövő ígéretésével a már prostituáltakat is könnyű egyik helyről a másikra csalogatni. Nehezebb a csekélyebb fizetéssel foglalkozásban levőket elcsábítani, de a legnehezebb az ártatlan,

azonban hiszékeny leányokat (Doros 1935:9) „megkeríteni.” Ez utóbbiak leginkább a kedvezőnek látszó újsághirdetések útján toborzódnak, mikor nevelőnői, társalkodónői állás reményében szegődnek el, s csak a szerződés megkötése után derül ki, hogy már a kerítők hálójában vannak. Az előforduló módszerek között szerepel az udvarlás, kedveskedés, ajándékokkal való elhalmozás is mindaddig, míg a hiszékeny leány meginog, és szerelem, kedvesség reményében boldogan követi a férfit, aki végül olyan helyre viszi, erőszakkal kényszeríti, ahonnan már nincs kiszabadulás.

A városokban igen sok áldozatot szednek a cselédnek elszegődő vidéki leányok közül a kerítők, jó pénzért a cselédelhelyezők között is gyakran találhatnak segítőtársakat. A leánykereskedő, vagy ügynöke gyakran barátnőjéül fogadja a kiszemelt áldozatot, házasságot is ígér, sőt színleg házasságot is köt vele, s így adja tovább. Sok esetben a szegény sorsban élő szülőket is elbódítják ígérgetésekkel, s a szülők engednek sorsuk jobbrafordulásának reményében. A magányos leányok vannak a leginkább kitéve a kísértésnek, főleg ha külföldön keresnek elhelyezkedést, vagy ha éppen úton vannak. A vasúti és hajóállomások alkalmas helyek a vadászatra. A vasúton, vagy a hajón kellemes útítársul kínálkozik a kereskedő vagy ügynök, s ebben a szerepében bizalmat szerezve könnyen célba ér.

Az első világháború előtt a dél-amerikai bordélyokba szállított jó alakú, csinos és egészséges leányért 500-2000 frankot, sőt az észak-amerikai Egyesült Államokban 2000 dollárt is fizettek. A svájci leánykereskedelem elleni bizottság 1922/23. évi jelentésében említi, hogy a német-hollandi határon elcsíptek egy leánykereskedőt, aki ötven leánnyal volt úton Amerika felé, s milliókat kereshetett volna.

Ügynökök nemcsak a városokban, vonatokon, hajókon keresték meg az áldozatokat, hanem női kerítők jártak be a városi kórházak szülészeti intézeteibe és a leányanyákat rábeszéltek, hogy fogadják el behízelt segítésüket. A másik lehetőség a közkórházak bujakóros osztályán adódott, ahova a beteg kéjnéket kényszergyógykezeltetésre vitték. Gyógyulás után jó hely reményében könnyű volt a kerítőnőknek magukhoz édesgetni az egyedül, szerencsétlenül, lassan gyógyuló lányokat.

A nemzetközi leánykereskedők előtt ismert volt a budapesti rendőrség gyengesége, korrupciója, a magyar nők szépsége, temperamentuma, és főleg olcsóságuk. Külföldön közkedvelt nevükön attól függően, hogy szláv területre vitték őket: vengerkáknak, vagy latin területre kerültek: hungaráknak nevezték őket. A hungarák közkedvelt áruvá, keresett árucikké váltak. A friss „húspiacra” nemcsak bordélyokból kerültek a lányok, hanem nevelőnők, pénztárosnők, pincérlányok soraiból toborozták őket. Színésznők, énekesnők, artistanők jó kereseti lehetőség reményében kerültek külföldre. A „hungara” szó jelentése annyira átment a köztudatba, hogy Dél-Amerikában már nemcsak a magyar, hanem a lengyel-orsz származású cigarettaárús és utcai lányokat is ezzel a szóval jelölték. SZENTMIKLÓSI DEZSŐ (Szentmiklósi, 1915, 197-198) kutatásai alapján bebizonyosodott, hogy bár Argentínában nem ismerik a „hungara” kifejezést (TÓTH BÉLA vitte be a köztudatba), mégis akadnak olyan kifejezések Dél-Amerikában, amelyek a prostituáltak kelet-közép európai eredetét mutatják, pl. „kaft” (Bristow: 113). Ugyanerről a jelenségről Szentmiklósi ezt írja: *„A leánykereskedő argentinai utcai nyelven kaftén. Nem sikerült e szó eredetére nézve magyarázatot, vagy támpontot találnom. Önkéntelenül is a lengyel zsidók kaftánjára gondol az ember. A kaftánt azonban az argentinai sohasem látja, mert ez a ruhadarab az Óceánon való átkelés közben eltűnik és a lengyel zsidó mindig európai szabású kabátban száll partra, vagy rövidesen leveti a kaftánt. Még a huncutkák is eltűnnek a fülek mögé, sőt leginkább a borbély ollója alá kerülnek..... Hogy azonban az hungara alatt általában az áruba bocsátott leányt értenék, az egyszerűen mese. Nem igaz.* (Szentmiklósi, 1915, 198).

Pestről az útirány Belgrád, Nis, Szófia, Crajova, Galatz, Odessza; Lodz, Varsó Szentpétervár, Moszkva; Athén, Konstantinápoly. A konstantinápolyi leánykereskedés ismert volt a nagyhatalmak előtt is. Bár tiltakoztak ellene, az 1867-es párizsi világkiállítás alkalmával ABDUL ASIS szultán, hazatérve a nagy eseményről, a leánykereskedést be kívánta szüntetni. Ezért megparancsolta

nagyvezírének, FUAD pasának, tiltsa be a leánykereskedést. A nagyvezír tisztában volt azzal, hogy beszüntethetetlen ez az iparág a török belső ellenállás miatt. A megkövetelt piacbeszüntetésnek úgy tett eleget, hogy a nyilvános kereskedelmet beszüntette, így a bujtatott üzlet továbbvirágozhatott. ALEPH efendi, aki uralta a konstantinápolyi leánykereskedést, a megszerzett és eladásra kerülő lányokat egy bizonyos *Han* nevű épületbe (vendégházba) helyezte el, ahol átalakították őket a keleti piacnak, ízlésnek megfelelően.

A másik útirány Trieszt felé vezetett. A kikötővárosban SAN FARELLE néven volt ismeretes az a leánykereskedő, akinek a PERLBACH nevű kerítő Budapestről küldte a lányokat. A másik pesti kerítő FRAU ELINGER volt. Az utat innen hajón tették meg a lányok, leginkább Lloyd gőzössel Alexandriába, Korfura és Athénbe, vagy itáliai gőzössel Egyiptomba. Hihetetlen felvevőpiaca alakult ki a keleti leánykereskedelemnek. A hungarák a kelet-indiai bordélyokat is benépesítették. A levéltári iratok szerint GUT FERENC és GOLDSTEIN MIHÁLY többször fordultak Pest és Alexandria között az élő áruval. A bordélyok közül pedig RÖSZLER MÁRIA tabáni bordélya volt a legmegfelelőbb, ahonnan a lányokat megvették és elvitték Egyiptomba.

A leánykereskedelmet a már régóta tartó nemzetközi visszhang miatt rendeletileg kellett korlátozni. 1868. okt. 1. 3390. sz. *„Keleti bordéházaknak magyar nőkkel népesítésének meggátlása iránt a szabály kimondja: „aki ezt teszi, 40 Ft bírságot fizet”* (B.M.1869/3690).

De nemcsak a keleti, a nyugati területekről is érkeztek hírek a magyar lányokról. Buenos Airesből érkezett olyan levél, melyben egy Budapestről elcsábított lány kétségbeesve ír, szállítsák haza. (Népszava, 1908, 4.) Más levélben két lány arról számol be, hogy Fiuméből a rendőrileg támogatott prostitúció „karmaiból” csak nagy nehézséggel tudtak Budapestre menekülni. (Munkás-Heti Krónika, 1879. 3.) A rendőrség ugyanis általában szemet hunyt e „virágzó iparág” felett (Népszava, 1904. 6.)

Az sem ritka, hogy a leánykereskedők ügynökei, mielőtt tengerentúlra viszik a lányokat, előbb „házasságot kötnek” velük, s a lány, hogy becsapták, csak akkor veszi észre, mikor „férje” az ottani bordélyházak valamelyikének adja őt át. Az idegen nyelv ismerete és anyagi támasz nélkül nem tehet mást, mint belenyugszik sorsába és a bordélyházban marad.

A nagy forgalomban New-York is jelentős szerepet játszott. Itt a kereskedők és bonyolítók – ellentétben Európával – többnyire férfiak. Egy 1913-as jelentés szerint évenként 300 millió dollárt jövedelmez a leánykereskedelem (Weisse: 112).

A hazai tájékoztatást VÁMBÉRY RUSZTEM (Huszadik Század 2., 24-31) így hiányolja: *„Az igazat megvallva talán kissé szégyenletesnek kell találnunk azt a tényt, hogy mi a leánykereskedés botrányos üzelméről, eltekintve Grubernek a Nemzetközi Büntető Egyesület budapesti gyűlésére készült jelentésétől, (Bulletin de l'union internationale de droit pénal, VIII. 177.) a napilapok nyomán közölt néhány esetről csak külföldi forrásokból szerzünk értesülést”*.

20. SZÁZADI „RABSZOLGASÁG” ÉS EMBERKERESKEDELEM

A migráción belül speciális népmozgalmi jelenség az emberkereskedelem, amely illegális cselekmény, a meglévő emberjogi szabályok elleni cselekedet. A különböző kényszerítő körülmények hatására az áldozatok többnyire akaratuk ellenére, mozgási és cselekvési lehetőségüktől megfosztottan, kizsákmányolóik akaratának teljesen alávetett, kiszolgáltatott és jogfosztott helyzetbe kerülnek. A globalizáció a társadalmi és természeti jelenségeket jelentősen befolyásolja, így az emberkereskedelem sem tudja kivonni magát a globalizálódó bűnözés alól. Több jól felépített hálózat foglalkozik az országokon és földrészeken átívelő emberkereskedelemmel. Ma 27–30 millióra becsülik a „modern” rabszolgák, a kényszermunka áldozatainak számát, akik a feketepiacon, a világ valamennyi országában illegális keretek között, a nemzetközi ember- és munkajogi törvényekbe ütközően léteznek.

SZEXIPARI MIGRÁCIÓ, EMBERKERESKEDELEM ÉS UTAZÁS

Az emberkereskedelem ma komoly problémát jelent, egyfajta modern rabszolgasággént jelenik meg. Általában gyerekeket és nőket rabolnak el, vagy csábítanak és adnak el, prostitúcióra, erotikus munkára kényszerítik, megalázzák, megerőszakolják őket, és embertelenül bánnak velük. Az elvégzett „munkáért” fizetést alig vagy egyáltalán nem kapnak, habár nem egy esetben éppen a jó kereset ígéréstével csábítják el őket. Az emberkereskedelem tehát súlyos emberi tragédiákat eredményez, ugyanakkor az alapvető emberi jogok megsértését is jelenti. Nem véletlenül nevezik fehér rabszolgaságnak.

Az emberkereskedelem meghatározása a történelem folyamán változott, modernkori meghatározását a Palermói Protokoll (ENSZ 2000) adja. A nemzetközi konszenzus alapján hozott definíció szerint ez más személyek kizsákmányolását jelenti, beleértve a prostitúcióra kényszerítést és a szexuális kizsákmányolás más formáit is, valamint a kényszermunkát és a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélést. E cselekedetek büntetendők, különösen nők és gyermekek esetében.

Az emberkereskedelemre több ország maffiahálózata specializálódott. Ha végignézzük a különböző maffiahálózatokat, láthatjuk jól körülhatárolt, egymásnak feszülő működési területeiket, de érdekérvényesítő módszereikben azonosan kegyetlenek. Egységet alkotnak a lányok futtatásával a szexiparban, a drog- és fegyverkereskedelemben. Indító, tranzit- és célországok szerint oszthatjuk be az emberkereskedelem állomásait. Az áldozatok 80%-a szegényebb országokból érkezik nemzetközi határokra, 50%-uk nő és gyerek. A szexiparban működő prostituáltak legnagyobb része (75–90%) valamilyen korábbi erőszak következtében és más egyéb tényezők együttes hatására (családi, szociális, kulturális), mint áldozat kerül a prostitúciós ipar hálózatába.

STATISZTIKAI ADATOK

Statisztikai adatok szerint 3–4 millió azok száma, akik a szexiparban folyó emberkereskedelem áldozatai, és ebből 1,2 millió a 18 év alatti gyermek (ILO 2008). A szexuális célú nő- és gyermekkereskedelem helyzetének megismerésére több nemzetközi felmérést végeztek. Egybehangzó megállapítások szerint évente 6–700 000 nő és gyerek kerül Európában a prostitúciós iparba. E jelenséget femmigration-nak nevezik. A közép-, de főleg a kelet-európai és balkáni országokból (Oroszország, Ukrajna, Moldova, Románia, Bulgária, Albánia) évente 150 ezer embert visznek így Nyugat-Európába, az USA-ba vagy Kanadába, sokszor éppen Magyarországon keresztül. Az egyik legfrissebb felmérés (TAMPEP, 2009) szerint a prostitúciós célú emberkereskedelem nemi megoszlása a következő: 87% nő, 7% férfi és 6% transz-szexuális. E vándorlás célja 66%-ban Nyugat-Európa, 10%-ban Közép-Európa. Az indító országokat tekintve az áldozatok 36%-a EU-országból és 64%-a Európán kívülről érkezik.

A prostituáltak mobilitásába az országon belüli, a határon folyó és a határon túli migráció is beletartozik. A leggyakoribb indító-ország: Románia, Oroszország, Bulgária, Nigéria, Ukrajna, Brazília, Fehér-Oroszország, Moldova, Magyarország és Lengyelország. Magyarországból és Lengyelországból származik az Európai Unióban (EU) dolgozó prostituáltak 4%-a, az uniós tagállamok közül ennél nagyobb arányban csak Romániából (12%) és Bulgáriából (8%) érkeznek szexmunkások. A balti államok, Szlovákia és Csehország szexpiaci részvétele 3%. Az EU-n kívülről Oroszországból 9%-ban, Ukrajnából és Nigériából 7%-ban, Brazíliából 5%-ban érkeznek prostituáltak. Az európai tagállamok kibővítésével Magyarország célország szerepe csökkent, ma már inkább tranzit- és indító-ország lettünk. A nyugati államok vonzereje nem csökkent, az ott működők 90%-a külföldi nő, de a keleti országokban működő prostituáltak legnagyobb része (98%-a) a helyi, országon belüli szexmunkásokból áll. A TAMPEP becslése szerint Magyarországon 10–15 ezer prostituált dolgozik, 40 százalékuk az utcán, 60 százalékuk bárókban, illetve

eszkortügynökségeknél (Forrai, 2009). A szexmunkások nagy része Budapesten található, a külföldön dolgozó magyar prostituáltak fő célországai pedig Olaszország, Ausztria, Hollandia és Németország.

GLOBALIZÁCIÓS HATÁSOK AZ EMBERKERESKEDELEMBEN

Bonyolult emberkereskedelmi útvonalak alakultak ki a földrészek között, és bár az útvonalak elterjedhetnek, az irány mindig ugyanaz: a fejlett országokba viszik vagy ott veszik a nőket, serdülőket. Az emberkereskedelem keletről nyugatra és délről északra tart, több ún. átemelőhelyen keresztül, megkerülve a legális utasforgalmat. Az áldozatok a túlélési stratégiára nem készültek fel, sem a nyelvet, sem az adott ország munkavállalási lehetőségeit, letelepedési szabályait, sem pedig a prostitúcióra vonatkozó jogszabályokat nem ismerik. Bárhonnan és bárhova irányul az emberkereskedelem, az emberi-jogi, migrációs, munkavállalási, kriminális, szociális, egészségügyi, kommunikációs, edukációs és egyéb problémákat vet fel.

AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAINAK EGÉSZSÉGÜGYI PROBLÉMÁI

A szexipari emberkereskedelemnek súlyos egészségügyi hatása is van. Az áldozatoknak jogi (tartózkodási, idegenrendészeti, munkavállalói), szociális (lakhatási, életszervezési, közösségi), nyelvi és szociokulturális problémákkal éppúgy meg kell küzdeniük, mint a súlyos egészségügyi problémákkal (orvoshoz fordulás, ellátás, hozzáférhetőség, biztosítás, kezelések, konkrét tünetek és betegségek, fizikai és mentális elváltozások) és az azokat kísérő kockázatokkal és veszélyekkel. Jellemzőek a vegetatív és szomatikus betegségek.

Egy 2006-os nagy európai felmérés alapján részletesen sorba vehetjük mindazokat az egészségügyi elváltozásokat, betegségeket, amelyek felmerülnek az emberkereskedelem áldozatainak életében, és amelyekre az utazásorvostannal foglalkozóknak komolyan figyelniük kell, illetve fel kell készülniük ezeknek a betegeknek az ellátására. A felmérésben különböző indító országokból érkező 192 nőt és serdülő áldozatot vizsgáltak meg (Zimmermann 2008), akiket a célállomáshoz érkezve 14 napig tartó megfigyelés alá vontak és orvosi ellátásban részesítettek. A vizsgált személyek 59%-a már az indulás előtti életében átesett nemi erőszakon, érkezésükkor pedig már 95%-uk megerőszkolt állapotba került. A becült adatok szerint a prostituáltak 89%-a el kívánja hagyni a prostitúciót, 70–95%-uk többször átesett szexuális erőszakon (egyéb bántalmazással együtt), 70–95%-uk folyamatos fizikai erőszaknak van kitéve, 68%-uk poszttraumatikus állapotban van. A beteg áldozatok ellátása idegen országban történik (főleg nem EU tagállamban), és nincs az anyaországban rendezett munkaviszonyuk, betegbiztosításuk. Az idegen országban a megbetegedett prostituáltak ellátni nagyon nehéz, bár bizonyos ellátásokat ma már a nemzetközi protokoll előír (Council of Europe Treaty, 2008).

Az Európai Tanács, 2008-as egyezménye alapján, részletes konszenzusban írja elő az emberkereskedelem áldozatai részére nyújtott segítséget, így a létfenntartáshoz, lakhatáshoz, sürgősségi orvosi ellátáshoz, fordítási és tolmácsolási segítségnyújtáshoz, jogaik és érdekeik védelméhez, az elkövetők elleni büntetőeljáráshoz, a gyermekek védelméhez, menedékjogához, megfelelő egészségügyi ellátáshoz, oktatáshoz és biztonságához való jogot.

ELLÁTÓ SZERVEZETEK

A nemzetközi megállapodások szerint vannak európai, régiós, és országos szervezetek, amelyek a prostitúció áldozatait látják el. Lehetnek kormányzati és civil szervezetek is, amelyek különböző szinteken, különböző formában vesznek részt a primer, a szekunder és a terciér megelőzésben. Természetesen a legegyszerűbb lenne megelőzni a prostitúciós iparba való kerülést, erre vannak nagyon jó hazai és külföldi oktatási módszerek. A szekunder megelőzés a prostitúcióba kerültek megsegítése (egészségügyi, szociális, kommunikációs programok), és főleg az egyéb ártalmak csökkentése. Ezeket a célokat szolgálják a Harm Reduction Programok (HRP), amelyek az amúgy is nehéz következményeket csökkentik, pl. óvszer használata, védőoltás, drog távoltartás segítségével. A terciér prevenció a rehabilitáció azoknak, akik segítséggel ki akarnak és tudnak lépni a prostitúcióból: krízisintervenció, menedék, biztonság, szociális ellátás, pszichés támogatás, oktatás, szakmai képzés, munkahelyteremtés segítségével. A végcél a társadalomba való teljes reintegráció.

IRODALOM:

- Bácskai Vera*: Városok és városi társadalom Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.
- Bristow, Edward J.*: Prostitution and Prejudice. The Jewish Fight Against White Slavery 1870-1939. London, New York, Oxford University Press. 1982.
- Council of Europe Treaty Series – No.197. This document has been classified restricted at the date of issue. It was declassified at the 1029th meeting of the Ministers' Deputies (11 June 2008) (see CM/Del/Dec(2008)1029/4.1b).
- Csányi Vilmos*: Összetett rendszerek szabályozási problémái: Megszaladás az evolúciós rendszerekben. In: Fékevesztett evolúció, megszaladási jelenségek az emberi evolúcióban. Szerk: Csányi Vilmos, Budapest, Typotex Kiadó, 2010.
- Doros Gábor – Hódossy Gedeon*: Küzdelem a leánykereskedés és a prostitúció ellen. Szerk: Doros Gábor, A m.kir. belügyminisztérium támogatásával kiadta a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen. Budapest, 1935.
- Embervásár Budapesten. Munkás – Heti Krónika. 1879. szept. 7.
- ENSZ: The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children (also referred to as the Trafficking Protocol) is a protocol to the Convention against Transnational Organised Crime by the United Nations in Palermo, Italy in 2000. 25 December 2003, No. 39574.
- Forrai J.*: Hungary. In: A united Europe: a shared concern. HIV and population mobility in an enlarged European Union. AIDS and Mobility NIGZ. Amsterdam, 2006, 45-53.
- Gyáni Gábor*: A budapesti női házicselelés társadalomtörténete a századfordulótól a második világháborúig. MTA Kandidátusi értekezés, 1985.
- ILO: Action against trafficking in human being. Geneva, ILO, 2008. 3.
- Kemény Gyula*: Hungara. Budapest, 1903.
- Népszava, 1904. szept. 1.
- Szentmiklósi Dezső*: Hungara. Huszadik Század, 1915, 2.
- TAMPEP European Network for HIV/STI Prevention and Health Promotion among Migrant Sex Workers 2009-es felmérése.
- Vámbéry Rusztem*: A nemzetközi leánykereskedelem. Huszadik Század, 1902, 2, 24-31.
- Weisse, Sigmund*: A prostitúció és a félvilág. In: Vita Sexualis, szerk: Aldor Viktor 1930.
- Zimmerman, C. – Hossain, M. – Yun K. et al.*: The Health of Trafficked Women: A Survey of Women Entering Posttrafficking Services in Europe. Am. J. Public Health, 2008; 98(1), 55-59.

A szerző címe:

Dr. Forrai Judit

Semmelweis Egyetem

Orvostörténeti Munkacsoport

forjud@net.sote.hu